YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
30 päivänä kesäkuuta 1966 *

Asiassa 61/65,

jonka Scheidsgerecht van het Beambtenfonds voor het Mijnbedrijf, Heerlen (Alankomaat), on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

G. Vaassen-Göbbels (leski), Bardenberg (Saksa),

vastaan

Beambtemfonds voor het Mijnbedrijfin johto, Heerlen (Alankomaat),

ennakkoratkaisun siirtotyöläisten sosiaaliturvasta annetun ETY:n neuvoston asetuksen N:o 3 (EYVL, 16.12.1958, s. 561) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti Ch. L. Hammes, jaostojen puheenjohtajat L. Delvaux ja W. Strauß (esittelevä tuomari), tuomarit A. M. Donner, A. Trabucchi, R. Lecourt ja R. Monaco,

julkisasiamies: J. Gand,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

I - Tulkintapyynnön tutkittavaksi ottaminen

Pääasian vastaaja väittää, että Scheidsgerecht van het Beambtenfonds voor het Mijnbedrijf, jäljempänä 'Scheidsgerecht', ei ole ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettu kansallinen tuomioistuin, joten tämän johdosta se ei voi kyseisen artiklan nojalla saattaa asiaa tuomioistuimen tulkittavaksi.

Scheidsgerecht on asianmukaisesti perustettu Alankomaiden lainsäädännön mukaisesti ja siitä säädetään asetuksessa *Reglement van het Beambtenfonds voor het Mijnbedrijf*-nimisessä asetuksessa (RBFM), joka koskee Beambtenfondsin ja sen vakuutusasiakkaiden välisiä suhteita.

Alankomaiden työkyvyttömyyttä koskevan lain (*Invaliditeitswet*) mukaisesti kyseisessä laissa säädettyä pakollista vakuutusta ei sovelleta henkilöihin, joiden työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeet kuuluvat toisen järjestelmän piiriin, jonka tarkoituksena on korvata yleinen järjestelmä. Yleisen järjestelmän soveltaminen väistyy, kun toimivaltaiset viranomaiset vahvistavat, että erityinen järjestelmä täyttää lain edellytykset ja tarjoaa riittävät vakuudet eläkkeiden maksamisesta. Vastaavia säännöksiä on sosiaaliturvan muillakin alueilla. Sekä Alankomaiden kaivosteollisuudesta vastaavan ministerin että sosiaali- ja terveysministerin on hyväksyttävä kyseinen asetus ja sen mahdolliset myöhemmät muutokset.

Kaivosteollisuudesta vastaavan ministerin velvollisuutena on nimittää Scheidsgerechtin jäsenet ja puheenjohtaja sekä vahvistaa sen työjärjestys.

Scheidsgerecht on pysyvä elin, jonka tehtävänä on käsitellä RBFM:n 89 pykälässä yleisellä tavalla määritellyt riita-asiat, ja sitä sitovat kontradiktorista menettelyä koskevat säännöt, jotka ovat vastaavanlaisia kuin yleisten tuomioistuinten toimintaa koskevat säännöt.

Edelleen julkisoikeudellisen laitoksen, Mijnindustrieraadin (kaivosteollisuuden neuvosto) antaman asetuksen nojalla RBFM:ssä tarkoitetut henkilöt ovat pakollisesti Beambtenfondsin jäseniä. Kyseiset henkilöt ovat itsensä ja vakuutuslaitoksensa välisissä riita-asioissa velvollisia käyttämään oikeusviranomaisena Scheidsgerechtiä, joka on puolestaan velvollinen soveltamaan oikeutta.

Sen selvittäminen, tarkoitetaanko ETY:n neuvoston asetuksessa N:o 3 RBFM:n

kaltaisia säännöstöjä, on asetuksen tulkintaa, ja sitä on siten tarkasteltava Scheidsgerechtin esittämän ensimmäisen kysymyksen yhteydessä.

Tämän johdosta Scheidsgerechtiä on pidettävä 177 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena ja ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

II - Pääasia

1. Scheidsgerechtin esittämä ensimmäinen kysymys

Scheidsgerecht pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan, onko RBFM:n II luvun säännöstö, joka koskee BFM:n johtamaa sairauskassaa, "lainsäädäntöä" asetuksen N:o 3 merkityksessä, kuuluuko kyseinen säännöstö kyseisen asetuksen liitteessä B olevan luvun "Alankomaat" i alakohtaan ja sovelletaanko kyseistä asetusta näin ollen edellä mainitussa säännöstössä tarkoitettuihin alankomaalaisten kaivosten työntekijöihin (muihin kuin varsinaisiin kaivostyöläisiin).

ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu perustamissopimuksen tulkinnasta ja yhteisön toimielinten säädösten pätevyydestä ja tulkinnasta, mutta sillä ei ole toimivaltaa soveltaa perustamissopimusta tai näitä säädöksiä johonkin tiettyyn tapaukseen.

Yhteisöjen tuomioistuimen on tämän vuoksi tuotava esiin Scheidsgerechtin esittämästä kysymyksestä viimeksimainitun tuomioistuimen ilmaisemat tosiseikat huomioon ottaen ainoastaan ne kohdat, jotka koskevat perustamissopimuksen ja asetuksen N:o 3 tulkintaa.

a) Kysymyksen tarkoituksena on ensinnäkin saada selville, voiko yksityisoikeudellisen laitoksen antama ja täytäntöönpanema, työntekijöiden ja näiden jälkeenjääneiden sairausvakuutusta koskeva säännöstö olla asetuksessa N:o 3 tarkoitettu lainsäädäntö.

Asetuksen N:o 3 1 artiklan b alakohdan mukaisesti "lainsäädännöllä tarkoitetaan jokaisen jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia ja muita määräyksiä, jotka liittyvät tämän asetuksen 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan järjestelmiin ja aloihin", siis erityisesti sairausetuuksia koskeviin järjestelmiin ja aloihin.

Maininnalla "muut määräykset" pyritään selvästi kattamaan sellaiset sosiaaliturvan järjestelmät ja alat, joita sääntelevät muut laitokset kuin valtion viranomaiset ja

jotka ovat tietyssä määrin autonomisia suhteessaan valtion viranomaisiin.

Asetuksen N:o 3 1 artiklan e alakohdan mukaisesti "laitoksella tarkoitetaan elintä tai viranomaista, joka on vastuussa koko lainsäädännön tai sen osan soveltamisesta".

Käsitteiden "elin" ja "viranomainen" rinnakkainasettelusta ilmenee, että asetuksessa N:o 3 tarkoitetaan myös yksityisoikeudellisten laitosten toimintaa säänteleviä muita määräyksiä, eikä yhdessäkään asetuksen N:o 3 säännöksessä nimenomaisesti suljeta pois yksityisoikeudellisia laitoksia.

Käsitettä "muut määräykset" sovelletaan sääntöihin, jotka ovat muodoltaan yksityisoikeudellisia ja joita yksityisoikeudelliset elimet soveltavat mutta jotka kuitenkin sopivat jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään sen vuoksi, että niiden tarkoituksena on täydentää tai korvata sosiaaliturvaa koskevia lakeja ja asetuksia.

Asetuksessa N:o 3 pyritään siihen, että asetuksen säännösten soveltamisen ulkopuolelle ei jätettäisi muiden kuin julkisten elinten johtamia järjestelmiä, jotka ainakin useassa jäsenvaltiossa kattavat huomattavan osan sosiaaliturva-alan järjestelyistä.

Pääasian vastaaja esittää kuitenkin, että nämä toteamukset eivät ole pitäviä sen vuoksi, että jos riita-asian kohteena olevaa säännöstöä ei olisi, henkilöt, joiden etua asia koskee, eivät kuuluisi yleisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaisen pakollisen vakuutuksen piiriin. Tältä osin kyseistä säännöstöä ei voida pitää yleisen järjestelmän korvaavana järjestelmänä. Pääasian vastaaja väittää lisäksi, että kyseisiä toteamuksia ei voi soveltaa sellaisiin työntekijöiden jälkeenjääneisiin, joilla on ollut ainoastaan valinnainen vakuutus laitoksessa, jossa kyseisen työntekijän vakuutus oli ollut pakollinen.

Väite, jonka mukaan Vaassen olisi ollut yleisen sosiaaliturvajärjestelmän ulkopuolella, ei ole asiaankuuluva, sillä asia, josta Scheidsgerecht on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, koskee sitä, kuuluuko riita-asian kohteena oleva säännöstö asetuksen N:o 3 2 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetun erityisjärjestelmän piiriin.

Tällainen järjestelmä on selvästi olemassa silloin, kun tietty työntekijäryhmä kuuluu julkisoikeuden nojalla erityiseen pakolliseen vakuutusjärjestelmään.

Pääasian vastaaja näyttää olevan tietoinen asiasta esittäessään vastineessaan toisaalta, että Alankomaiden kaikkien kaivostyöntekijöiden pakollinen vakuutus perustuu

kaivosharjoittelijoiden ja -työntekijöiden työoloista 8.8.1952 annetun Mijnindustrieraadin asetuksen 33 pykälään (*Nederlandse Staatscourant*, 23.9.1952, N:o 185), ja toisaalta, että koska kyseessä on toimivaltaisen valtion viranomaisen antama asetus, asetus kuuluu julkisoikeuden piiriin.

Jos asia saatetaan, kuten tässä tapauksessa on tehty, perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tämän jälkeen kuitenkin tutkia, täyttyvätkö erityisjärjestelmän olemassaololle asetetut edellytykset siten, että erityisjärjestelmää koskevat muut määräykset sisältyvät asetuksen N:o 3 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettuun käsitteeseen "lainsäädäntö".

Kun erityisjärjestelmän olemassaolo on vahvistettu, asetuksia N:o 3 ja N:o 4 sovelletaan tähän järjestelmään kokonaisuudessaan, mukaan lukien mahdolliset säännökset entisten vakuutettujen ja heidän jälkeenjääneidensä vapaaehtoisesta ja valinnaisesta vakuuttamisesta.

b) Kysymyksensä toisessa osassa Scheidsgerecht pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan, sisältyykö kaivostyöntekijöille ja heidän jälkeenjääneilleen perustettu alankomaalainen sairausvakuutusjärjestelmä asetuksen N:o 3 liitteen B luvun "Alankomaat" i alakohtaan, jonka sanamuoto on seuraava: "*Kaivostyöläisten* sairausvakuutus (raha- ja luontoisetuudet sairaus- tai äitiystapauksissa)".

Pääasian vastaajan mukaan tähän olisi vastattava kieltävästi. Se esittää, että edellä tarkoitetun säännöksen flaaminkielisessä tekstissä käytetään "kaivostyöläisten" vastineena termiä "mijnwerkers", joka toisin kuin termi "werknemers", tarkoittaisi ainoastaan varsinaisia kaivostyöläisiä ja sulkisi pois muut kaivostyöntekijät.

Vaikka oletettaisiin, että termin "mijnwerkers" tulkinta olisi oikea, mikä on epäiltävää, pääasian vastaajan väite ei kuitenkaan ole hyväksyttävä. Asetuksen N:o 3 liitteen B luvun "Alankomaat" a alakohdassa mainitaan sairausvakuutus yleensä ja i alakohdassa kaivostyöntekijöiden sairausvakuutus. Täten jos sairausvakuutuksen erityisjärjestelmä, sellaisena kuin se on edellä määritelty, ei sisälly i alakohtaan, se sisältyy a alakohtaan, jota sovelletaan perustamissopimuksen 48–51 artiklan mukaisesti erotuksetta kaikkiin "työntekijöihin" ("Arbeitskräfte" ja "Arbeitnehmer"; "lavoratori"; "werknemers"; "travailleurs"; "workers"), joka käsitteenä kattaa myös muut kuin varsinaiset kaivostyöläiset.

Asetuksen N:o 3 liitteessä B oleva luku "Alankomaat" sisältää siis sekä sosiaaliturvan sairausvakuutusta koskevan yleisen järjestelmän että erityisjärjestelmät.

2. *Scheidsgerechtin esittämä toinen kysymys*

Toisella kysymyksellään, joka esitetään siinä tapauksessa, että vastaus ensimmäiseen kysymykseen olisi myöntävä, Scheidsgerecht pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan, onko työntekijän jälkeenjäänyt "oikeutettu asetuksen N:o 3 22 artiklassa tarkoitettuihin, kyseisen artiklan 2 kohdan lopussa täsmennettyihin etuuksiin",

- vaikka tämä asuisi jonkin muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa kyseinen sairausvakuutuslaitos on ja

- vaikka kyseisen laitoksen noudattamassa lainsäädännössä säädettäisiin ainoastaan jälkeenjääneen oikeudesta saada itselleen "vakuutus, joka kattaa oikeuden saada sairauskassasta maksettavaa korvausta toimenpiteistä, lääkkeistä ja hoidosta".

a) Ennakkoratkaisupyyntöä koskevasta päätöksestä ilmenee kysymyksen ensimmäisen osan osalta, että Scheidsgerecht haluaa tosiasiallisesti tietää, onko asetuksen N:o 3 vastaista, että laitos kieltäytyy myöntämästä työntekijän jälkeenjääneelle valinnaista sairausvakuutusta ainoastaan sen vuoksi, että tämä asuu jonkin muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa kyseinen laitos on.

Asetuksen N:o 3 22 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään sairausetuuksien maksamisesta "eläkkeen saajalle" yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla silloin, kun eläkkeen saaja asuu vakinaisesti sellaisen jäsenvaltion alueella, jossa ei ole yhtään hänen eläkkeestään vastuussa olevaa vakuutuslaitosta. Nämä säännökset käsittävät myös tapauksen, jossa sairausvakuutus välttämättä seuraa eläkeoikeutta eli tapauksen, jossa sairausvakuutus on eräässä mielessä välttämätön osa eläkejärjestelmää.

Säännöksissä oletetaan johdonmukaisesti, että sairausvakuutusjärjestelmään kuuluminen ei voi päättyä sen vuoksi, että etuuden saaja muuttaa asumaan johonkin toiseen maahan kuin siihen, jossa kyseisestä etuudesta vastuussa oleva laitos on. Tämä vahvistetaan asetuksen N:o 3 10 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaisesti "eläkkeitä ..., joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai julistaa menetetyksi sen vuoksi, että etuuden saaja asuu muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee".

Toisaalta 22 artiklassa ei ole nimenomaista mainintaa tapauksesta, jossa eläkkeen saajan vakuuttaminen sairausvakuutusjärjestelmässä olisi valinnaista. Tämän

johdosta on tarpeen tarkastella, sovelletaanko artiklaa tästä huolimatta tällaisessa tapauksessa.

Asetuksen N:o 3 4 artiklan toisen kohdan mukaisesti sen säännöksiä sovelletaan "palkattujen tai ... verrattavissa olevien työntekijöiden jälkeenjääneisiin, jotka ovat yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia". Näiden säännösten yleisestä sanamuodosta ilmenee, että asetuksen soveltamista ei ole rajoitettu työntekijöihin tai heidän jälkeenjääneisiinsä, jotka ovat työskennelleet useissa jäsenvaltioissa tai jotka työskentelevät tai ovat työskennelleet yhdessä jäsenvaltiossa ja samalla asuvat tai ovat asuneet jossakin toisessa jäsenvaltiossa. Asetusta sovelletaan siten silloinkin, kun toiseen jäsenvaltioon on siirtynyt asumaan työntekijän jälkeenjäänyt, ei työntekijä itse. Tämä tulkinta noudattaa perustamissopimuksen 48-51 artiklan ja asetuksen N:o 3 tarkoitusta, joka on laajempi kuin siirtotyöläisen ahtaasti ymmärrettynä suojeleminen, eli estää se, että sosiaaliturvan alalla työntekijöitä ja heidän jälkeenjääneitään vastaan vedotaan alueellisiin ehtoihin.

Asetuksen N:o 3 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti kyseistä asetusta sovelletaan erotuksetta "pakolliseen, vapaaehtoiseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutukseen". Kyseisen asetuksen 10 artiklan 2 kohdan ja sen liitteen E mukaisesti aina, kun asetuksen tarkoituksena on turvata kansallisen lainsäädännön alueelliset ehdot, asiasta mainitaan nimenomaisesti. Tästä aiheutuu, että silloinkin, kun työntekijän tai tämän eläkettä saavan jälkeenjääneen vakuuttaminen sairauden varalta on valinnaista, asetuksessa N:o 3 kielletään kansallista laitosta irtisanomasta vakuutusta sen vuoksi, että kyseinen henkilö muuttaa asumaan muuhun maahan kuin sellaiseen, jossa kyseinen laitos sijaitsee.

b) Tulkintapyynnön tarkoituksena on lisäksi selvittää, sovelletaanko 22 artiklaa, jossa viitataan ainoastaan "luontoisetuuksiin", myös sairaus-, hoito- ja lääkekustannuksia koskeviin, kulujen korvauksen muodossa maksettaviin etuuksiin.

Asetuksen N:o 3 III osaston 1 luvussa "sairaus, äitiys", johon kyseinen 22 artikla kuuluu, mainitaan sekä "luontoisetuudet" että "rahaetuudet" käsitteitä kuitenkaan määrittelemättä. On kuitenkin selvää, että käsite "luontoisetuus" ei sulje pois sitä, että tällainen etuus olisi etuudesta vastuussa olevan laitoksen maksama suoritus. Onkin luonnollista, että laitos suorittaa tällaisia maksuja tapauksissa, jotka asetuksen N:o 3 19 artiklan 5 kohdassa on nimenomaisesti luokiteltu "luontoissuorituksiksi", eli tapauksissa, jotka koskevat "proteeseja" ja "merkittäviä apuvälineitä". Toisaalta kyseisen 1 luvun säännöksissä ei eritellä sitä, maksetaanko etuudet asianomaiselle itselleen vai kolmansille. Asetuksen 18 artiklan perusteella on mahdollista päätellä, että "rahaetuudet" on pääasiallisesti tarkoitettu korvaamaan sairaan työntekijän palkan menetystä ja että ne liittyvät siis tapaukseen, joka on täysin erilainen kuin

käsiteltävänä oleva tapaus.

Näiden syiden johdosta 22 artiklaa sovelletaan myös silloin, kun etuudet, joihin Scheidsgerecht viittaa, myönnetään kustannusten korvauksen muodossa.

III – Oikeudenkäyntikulut

Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle ETY:n komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattavaksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe Scheidsgerecht van het Beambtenfonds voor het Mijnbedrijfissä vireillä olevassa asiassa, minkä vuoksi tämän asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla,

ottaen huomioon oikeudenkäyntiasiakirjat,

kuultuaan esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan Euroopan talousyhteisön komission ja pääasian vastaajan suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 48–51 ja 177 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaen huomioon siirtotyöläisten sosiaaliturvaa koskevan Euroopan talousyhteisön neuvoston asetuksen N:o 3 (EYVL 16.12.1958, s. 561) ja erityisesti sen 1 artiklan b ja e alakohdan ja 2, 4, 9, 10, 18, 19 ja 22 artiklan sekä sen liitteen B luvun "Alankomaat" a ja i alakohdan,

ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Scheidsgerecht van het Beambtenfonds voor het Mijnbedrijfin 10.12.1965 tekemällä päätöksellä esittämät ennakkoratkaisukysymykset seuraavasti:

1) **Työntekijöiden ja heidän jälkeenjääneidensä sairausvakuutusta koskeva säännöstö, joka on yksityisoikeudellisen laitoksen antama ja täytäntöönpanema, on "muihin määräyksiin" kuuluvana osa asetuksen N:o 3 1 artiklan b alakohdassa ja 4 artiklassa tarkoitettua "lainsäädäntöä" silloin, kun kyseisellä säännöstöllä täydennetään tai korvataan yleisen tai erityisen sosiaaliturvajärjestelmän perusteena olevia lakeja ja asetuksia.**

2) **Asetuksen N:o 3 liitteessä B olevaa lukua "Alankomaat" sovelletaan muiden kuin varsinaista kaivostyötä tekevien kaivostyöntekijöiden sairausvakuutusta koskeviin sosiaaliturvan yleisiin ja erityisiin järjestelmiin.**

3) **Asetuksen N:o 3 säännösten mukaista ei ole, että vakuutuslaitos kieltäytyy ottamasta sen sääntelemään valinnaiseen sairausvakuutusjärjestelmään jäsenvaltion lainsäädännön nojalla eläkettä saavaa työntekijää tai työntekijän jälkeenjäänyttä sen vuoksi, että kyseinen eläkkeen saaja asuu toisen jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa kyseinen laitos sijaitsee.**

4) **Asetuksen N:o 3 22 artiklaa sovelletaan myös sairaus-, hoito- ja lääkekuluja koskeviin etuuksiin, jotka myönnetään kustannusten korvauksen muodossa.**

5) **Scheidsgerecht van het Beambtenfonds voor het Mijnbedrijfin asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.**

Hammes Delvaux Strauß

Donner Trabucchi Lecourt Monaco

Julistettiin Luxemburgissa 30 päivänä kesäkuuta 1966.

A. Van Houtte
kirjaaja

Ch. L. Hammes
presidentti